

Bilaga O2

Uppföljning lex Sarah

Halvårsrapport lex Sarah T2 2023

Bakgrund

Södermalms stadsdelsförvaltning redovisar arbetet med lex Sarah till nämnden två gånger per år. Redovisningen görs i bilagor till tertialrapport 2 och verksamhetsberättelsen.¹ Till tertialrapport 2 ges en statusredovisning för första halvåret medan bilagan till verksamhetsberättelsen även redovisar trender mellan åren och analyser av helårets arbete med lex Sarah.

Lex Sarah är samlingsnamnet för den skyldighet medarbetare inom socialtjänst har att rapportera, utreda och åtgärda missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden i verksamheten. Bestämmelserna finns i socialtjänstlagen (SoL) och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Lex Sarah ska säkerställa att den enskilde får insatser av god kvalitet och skyddas från missförhållanden. På Södermalm är lex Sarah en integrerad del i det systematiska kvalitetsarbetet och förvaltningen har ett lex Sarah-team som arbetar med utredning, uppföljning, utbildning och utveckling av lex Sarah. Teamet har medlemmar från sociala avdelningen, avdelningen för äldreomsorg samt stab- och kansliavdelningen.

Rapport enligt lex Sarah

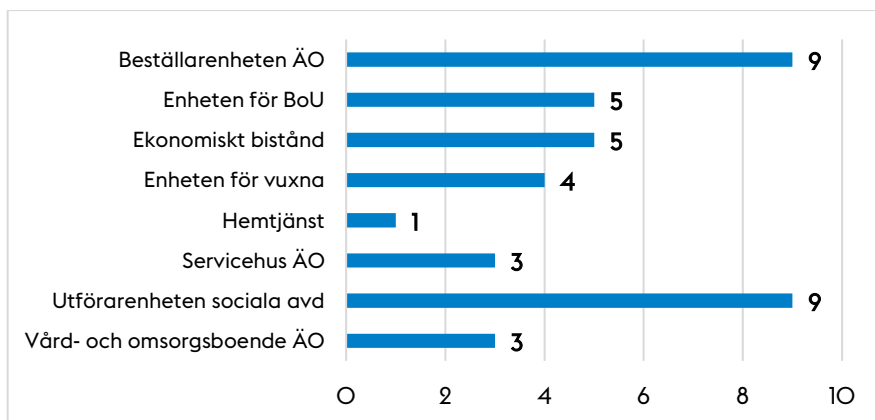
Alla anställda, uppdragstagare, praktikanter eller motsvarande under utbildning och deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program inom SoL- och LSS-verksamhet har skyldighet att rapportera missförhållanden.² Utöver skyldigheten att rapportera är lex Sarah en bra möjlighet för medarbetare att bidra till god kvalitet i den egna verksamheten. Södermalms stadsdelsförvaltning strävar efter en tillåtande avvikelsekultur där medarbetare och chefer ska känna sig trygga att rapportera. Det ska vara väl förankrat i organisationen att det är händelsen, som drabbat eller riskerat att drabba den enskilde, som utreds och att ingen letar syndabockar. Förhållningssättet kring lex Sarah är alltid öppenhet. År 2022 var

¹ Beslut om redovisning två gånger per år fattades i samband med verksamhetsplan 2015

² SOSFS 2011:5 2 kap. 1 §

Södermalm den stadsdelsnämnd i Stockholms stad som rapporterade och utredde flest lex Sarah.³ Med hänsyn tagen till befolkningsmängd ligger nämndens antal rapporter ungefär i mitten bland stadsdelsnämnderna.

Mellan januari och juni 2023 har 39 lex Sarah-rapporter gjorts av förvaltningens egen regi. Nedan framgår fördelningen mellan verksamhetsområdena.

Förvaltningen har fått information om nio lex Sarah från enskild regi och åtta lex Sarah från entreprenadverksamhet under samma period.

Fortbildning

Information om skyldigheten att rapportera missförhållanden och risker för missförhållanden ska ges till den som omfattas av skyldigheten när han eller hon påbörjar en anställning, ett uppdrag, en praktikperiod eller liknande. Informationen ska därefter ges återkommande.⁴ För att säkerställa att medarbetare och chefer har tillräcklig kunskap kring lex Sarah ska alla medarbetare inom SoL- och LSS-verksamhet genomföra stadens gemensamma webbutbildning. Under första halvåret har 46 genomförda utbildningar registrerats i webbportalen. Vidare har lex Sarah-teamet genomfört fem fortbildningstillfällen à 2 ½ timme varav två för handläggare, två för utförarpersonal och ett för chefer. Totalt 101 medarbetare och 16 chefer deltog på fortbildningstillfällena som hölls i förvaltningens egna lokaler i februari och mars 2023 med lex Sarah-teamet som utbildare.

Utredning enligt lex Sarah

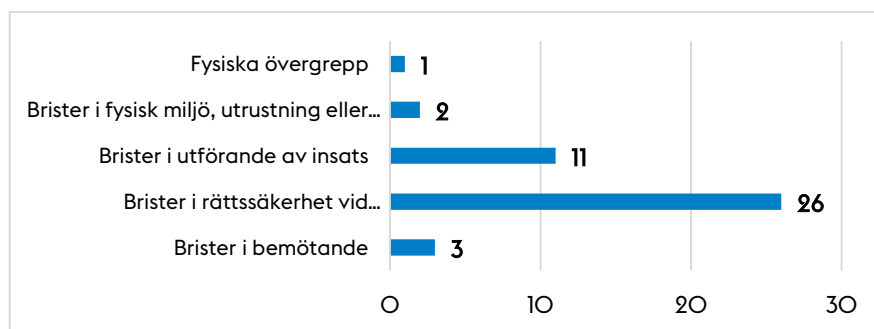
På Södermalm används lex Sarah-utredningarna i förvaltningens arbete med ständiga förbättringar samt för att säkerställa

³ Uppföljning av stadens lex Sarah-rapportering år 2022 som genomförs av socialnämnden och äldrenämnd

⁴ SOSFS 2011:5 2 kap. 2 §

rättssäkerhet, likställighet och kontinuitet. Genom att utreda och åtgärda brister skapas större trygghet och högre kvalitet i verksamheten till gagn för enskilda Södermalmsbor.

Förhållningssättet i lex Sarah-arbetet är alltid stockholmarnas fokus. I diagrammet nedan framgår vilka olika typer av missförhållande som enskilda drabbats av i förvaltningens egen regi.⁵

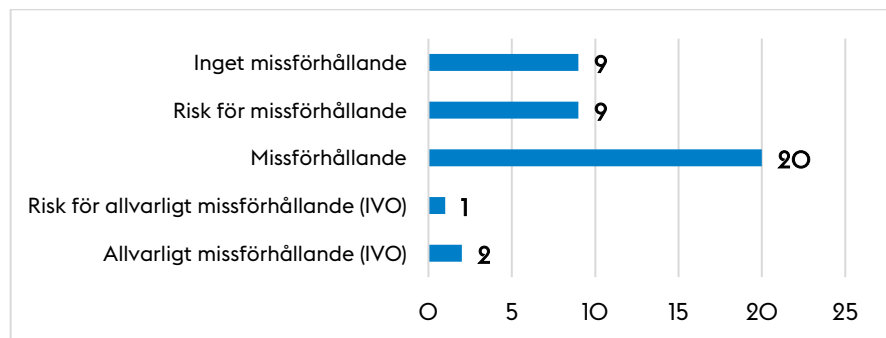
Inom Södermalms stadsdelsförvaltning utreds alla lex Sarah-rapporter av lex Sarah-teamet. Utredningen görs i stadsgemensamma mallar och ska ge underlag så att delegaten kan avsluta utredningen med ett beslut. De beslut som kan fattas är att:

- Det inte var ett missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande.
- Det var ett missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande.
- Det var ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande och ska anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Enligt delegationsordningen är det avdelningschef på avdelningen för äldreomsorg respektive sociala avdelningen som fattar beslut att avsluta lex Sarah-utredningar. Samtliga beslut anmäls till nästkommande nämnd.

Mellan januari och juni 2023 har 14 beslut fattats som avser rapporter från 2022 och 27 beslut som avser rapporter från 2023. Elva beslut har fattats på avdelningen för äldreomsorg och 30 beslut på sociala avdelningen. Nedan framgår vilken typ av beslut som fattats.

⁵ Ett rapporterat missförhållande kan bestå av flera typer av brister och/eller övergrepp. Typen av missförhållande som utredningen visar är därför vara fler än antalet beslut som fattats.

Förvaltningen har fått information om att enskild regi och entreprenadverksamhet fattat beslut i 17 lex Sarah-utredningar varav tio avser äldreomsorg och sju avser funktionsnedsättning under perioden. Av dessa har tre anmälts till IVO. Beslut om att anmäla till IVO som enskild regi och entreprenadverksamhet fattat anmälts till nämnden.

Utveckling

Nämnden har fått kritik från IVO då lex Sarah-utredningar tagit för lång tid och för att bakomliggande orsakerna inte utretts tillräckligt. Lex Sarah-teamet har under perioden haft två fortbildningstillfällen med den externa utbildaren Kommunlex och en gemensam planeringsdag för att utveckla innehållet i utredningarna. Lex Sarah-utredningarna har därefter utvecklats så att den enskildes behov och rättigheter samt bakomliggande orsaker i organisation och system beskrivs tydligare. För att förkorta utredningstiden behöver tid frigöras både i rapporterande verksamheter och för lex Sarah-teamets medlemmar. Det är därför en fråga som kommer diskuteras vidare med berörda parter inom förvaltningen.

Intern kontroll

Lex Sarah hanteras i nämndens väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan. Genom systematisk riskhantering kan missförhållanden som drabbar enskilda förebyggas, upptäckas och åtgärdas. Åtgärder och systematiska kontroller av lex Sarah-arbetet har genomförts enligt plan och ambitionen är att kunna minska riskvärdena till årsskiftet.